

Asia: VN/5386/2020

Lausuntopyyntö ehdotuksesta tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiseksi tavoitteiksi

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiset tavoitteet

Ovatko strategiset tavoitteet kokonaisuutena realistisia ja ovatko ne vaikuttavia?

Tavoitteet ovat hyvät ja realistiset siinä mielessä, että tiedon hyödyntämiselle ja avaamiselle on tarvetta ja tavoitteiden saavuttamisen mahdollistavaa työtä on tehty eri tahoilla vuosikausia. Tiedon avaamisessa tulee myös huomioida, että kaikki tietokokonaisuudet eivät voi olla julkisia ja kaikille avointa. Tieto ei myöskään ole yksi ja harmoninen kokonaisuus vaan moniulotteista, ei määrämittaista ja usein myös ristiriitaista. Tavoitteiden saavuttamisen edellyttämät toimintatapojen ja asenteiden muutokset sekä käytännön toimenpiteet, joilla tiedon saatavuus, luotettavuus ja mahdollisimman monipuolinen hyödynnettävyys varmistetaan, voivat olla iso haaste tavoitteiden vaikuttavuudelle. Tulee myös muistaa, että tieto ja informaatio ovat kaksi eri asiaa.

Teema 1: Ohjaus, koordinaatio ja yhteistyö

Ovatko teeman 1 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

TSV ei ole julkishallinnollinen organisaatio, mutta sillä on sille edelleen osoitettuja julkisluonteisia tehtäviä, joiden hyvä hoitaminen edellyttää systemaattista tiedon keruuta, analysointia ja hyödyntämistä, tiedon luotettavuutta ja avoimuutta. TSV:lle on oman toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden kannalta oleellista toimia yhteistyössä ja koordinoitusti kansallisesti ja kansainvälisesti. TSV pystyy myös tuottamaan sellaista yhteiskunnallisesti ja etenkin tieteen ja kansalaisyhteiskunnan kannalta oleellista sisällöllistä tietoa, jota ei välttämättä synny vain julkisen sektorin toiminnassa. TSV:n rooli esimerkiksi tavoitteiden 1.2.:n ja 1.3.:n toteutumisessa julkisin varoin tuotetun tutkimustiedon avaamisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä on keskeinen avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallisen koordinaation vastuutahona.

Teema 2: Strategia ja toiminta

Ovatko teeman 2 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Teeman 2 tavoitteen yksi haaste on asiakkaiden tarpeiden ymmärtäminen ja sujuva vuorovaikutus asiakaslähtöisyyden parantamisessa. Tiedon jakamisen vaikutuksia ja vaikuttavuutta yhteiskunnassa tulee seurata ja arvioida. Tässäkin on erittäin tärkeää, että organisaatioiden strategioihin ja

toimintaan kyetään joustavasti ja nopeasti tekemään muutoksia, kuitenkin siten, ettei tiedon hyödyntämisestä ja avaamisesta tule poukkoilevaa ja epäjohdonmukaista. TSV ja sen yhteydessä toimivat TENK ja TJNK ovat panostaneet etenkin tieteen ja tutkitun tiedon vastuullisuuteen (tavoitteet 2.4. ja 2.5.) tieteen hyviä käytänteitä, tieteen avoimuutta, korkeaa laatua ja julkisuutta sekä tiedekasvatusta edistävällä koulutuksella, neuvonnalla ja monipuolisella viestinnällä systemaattisesti ja jo useita vuosia.

Teema 3: Tiedon hallinta

Ovatko teeman 3 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Ovat. TSV on ollut mukana mm. kansallisen tutkimustietovarannon kehittämisessä ja tuottaa arviointitietoa vertaisarvioituista tieteellisistä julkaisuista. Luotettavan tiedon löydettävyyys ja käytettävyys edellyttää käyttäjien tarpeiden, tiedon lukutaidon ja käytön osaamisen ymmärtämistä. Myös tiedon tuotanto ja kokoaminen helposti löydettäviin ja käytettäviin paikkoihin edellyttää tiedon yhtenäisyyttä ja selkeyttä.

Teema 4: Mahdollistajat

Ovatko teeman 4 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Ovat, mutta edellyttävät osaamisen lisäämistä, toimintaprosessien kehittämistä, merkittäviä taloudellisia resursseja ja mahdollisesti myös resurssien uudelleen kohdentamista. Lisäksi TSV:lle ja sen jäsenistölle on tärkeää, että tietoaineistojen loppusäilytykseen on kansallisesti riittävästi osaamista ja riittävät resurssit. Digitaalisten palvelujen käyttöön tarvitaan lisää osaavia toimijoita, tällä hetkellä esim. Suomi.fi-palvelun tarjoama neuvonta on kohtuuttoman hidas ja osa ohjeistuksesta puutteellista, pahimmillaan teettää palvelun käyttäjällä ylimääräistä ja turhaa työtä.

Ryynänen-Karjalainen Lea
Tieteellisten seurain valtuuskunta